

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף של"ח וידיעת הארץ

טדי קולק – מעצב דמותה של ירושלים החדשה

בית העירייה ההיסטורי, כיכר ספרא, פארק טדי, משכנות שאננים, בניין המוסדות הלאומיים, בית טדי, תצפית וולפסון, מוזאון ישראל

"טדי הוא ירושלים וירושלים היא טדי"

(אורי לופוליאנסקי, ראש עיריית ירושלים בשנים 2003-2008)

בניין העירייה הישן, צילום: רונית בין

מאת: איציק נזרי

עיבוד ועריכה: **רונית בין**
עריכה לשונית: **אפרת חבה**

תשע"ז, 2017

רחוב הנביאים 30, בניין ארלדן ירושלים, 91911, טל': 02-5603190/1, פקס': 02-5602054
אגף של"ח וידה"א – inbalba@education.gov

קובץ זה מכיל קישורים גם לאתרים חיצוניים לאתרי משרד החינוך.
תוכן אתרים אלו, לרבות הפרסומות שבו, הוא באחריות בעלי האתרים ואינו באחריות משרד החינוך.

פנימי, לא להפצה

טדי קולק – מעצב דמותה של ירושלים החדשה

בית העירייה ההיסטורי, כיכר ספרא, פארק טדי, משכנות שאננים, בניין המוסדות הלאומיים, בית טדי, תצפית וולפסון, מוזאון ישראל

”טדי הוא ירושלים וירושלים היא טדי”

(אורי לופליאנסקי, ראש עיריית ירושלים בשנים 2003-2008)

מסלול הסיור מתחיל בבית העירייה ההיסטורי, המבטא במידה מסוימת את אופיו של טדי קולק: מחד גיסא, צניעות אישית והתרפקות על שורשים; מאידך גיסא, רצון לפאר את ירושלים באוכלוסייתה, בגניה, בנכסיה התרבותיים ובתפקידה ההיסטורי כמאחדת את כל תושביה וכבירתה של מדינת ישראל. מבניין העירייה הישן, נהג טדי להראות לאורחו את העיר העתיקה ואת חומותיה ואת היות שלוש הדתות חיות בה זו לצד זו בחופש פולחן.

[טדי קולק](#), מתוך: הקרן לירושלים

המסלול עובר באתרים שפותחו ובשכונות שנבנו בתקופתו של קולק, בשכיות תרבות שייסד, בתחנות המשקפות את פועלו כראש עיר: קריית העירייה, ”פארק טדי”, משכנות שאננים וימין משה, בניין הסוכנות היהודית, ביתו ברחוב רשב”א ומוזאון ישראל.

המסלול המוצע משקף את יחסו של טדי קולק לפיתוח העיר ירושלים ואת תכניתו לעשותה בתקופתו מעיר מחולקת לעיר

מאוחדת, מעיר ישנה לעיר מתחדשת, לעיר מושכת ועשירה מבחינה תרבותית.

[טדי קולק](#), יוטיוב

[טדי קולק](#) (1911-2007) נולד בווינה והיה פעיל בתנועה החלוצית ”החלוץ” באירופה. הוא עלה לארץ ישראל בשנת 1934, ובשנת 1965 נבחר לראש העיר ירושלים. הוא כיהן בתפקיד זה במשך 28 שנה. טדי קולק קיבל את פרס ישראל על תרומה מיוחדת למדינה.

לאחר איחוד ירושלים בשנת 1967, היה קולק נחוש בדעתו לפתח את ירושלים כעיר מאוחדת מבחינה גאוגרפית, מוניציפאלית וחברתית. רוב מאמציו הופנו לגישור בין אוכלוסיות העיר השונות ולצמצום הפערים ביניהן.

את המראה המודרני של ירושלים היום אפשר לזקוף במידה רבה לזכותו של קולק. במאמציו הרבים הוקמו שכונות חדשות ופארקים, נסללו נתיבים חדשים ונוף העיר השתנה לחלוטין. טדי קולק ייסד את מוזאון ישראל, בנה את תאטרון ירושלים, פיקח על בנייתו המחודשת של הרובע היהודי בעיר העתיקה

ועל שחזור אתרים היסטוריים רבים, קידם מחקר ארכאולוגי בעיר ועוד. רבים מהפרויקטים שלו זכו להצלחה בשל עקשנותו ובזכות יכולתו יוצאת הדופן לגייס תורמים. בשנת 1991, ייסד קולק את "[קרן ירושלים](#)", שמטרתה הרחבת פיתוחה האסתטי והתרבותי של העיר. טדי קולק נפטר בגיל 95. בהחלטת הממשלה, נערכה לו הלוויה ממלכתית, והוא הובא למנוחות בחלקת גדולי האומה בהר הרצל.

פרטי המסלול

משך זמן המסלול : כ-5 שעות (ללא הנסיעה).

אורך המסלול : 5.4 ק"מ.

נקודת התחלה : בניין עיריית ירושלים, "כיכר ספרא", רחוב יפו.

נקודת סיום : מוזאון ישראל, רחוב סטפן וייז.

מגבלות : אין.

דגשי בטיחות : יש לנקוט משנה זהירות בחציית כבישים.

דרגת קושי : בינוני, מותאם לכיסא גלגלים בחלקו.

ציוד מיוחד : אין.

אתרים בתשלום : [מרכז מבקרים עיריית ירושלים](#),

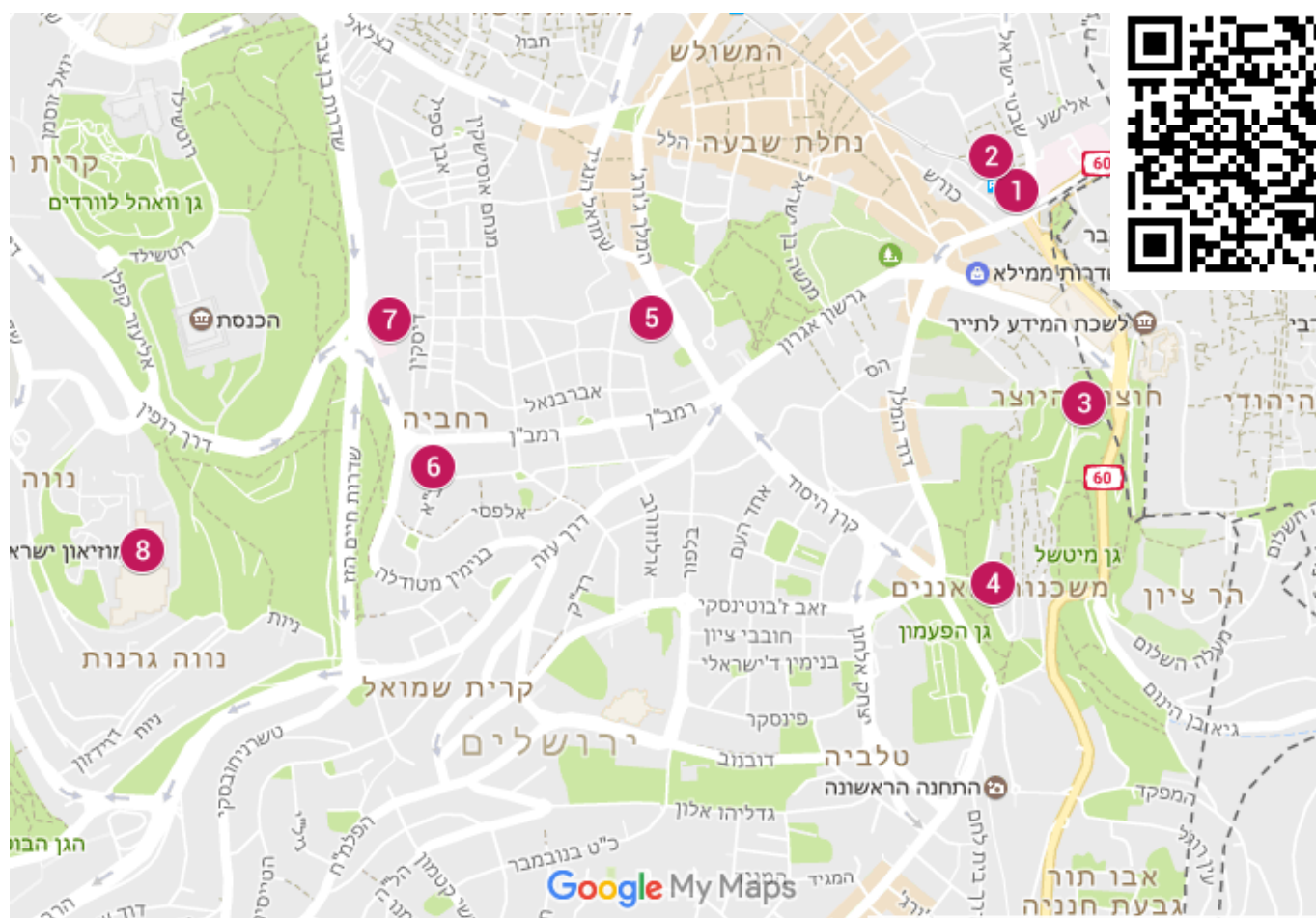
[מוזאון ישראל](#).

תיאור ההליכה במסלול

מסלול הסיור מתחיל **בבניין העירייה ההיסטורי (1)**, ברחוב יפו 2. ניכנס דרך המבואה אל **קריית העירייה (2)** שב"כיכר ספרא", נחזור אל "כיכר צה"ל", נלך ברחוב שלמה המלך לכיוון דרום-מערב (שמאלה) עד "כיכר המכס", נפנה בה מזרחה (שמאלה) אל רחוב יצחק קריב, ודרכו נגיע אל **פארק טדי – גן הורדוס (3)**. נצא ממערב הפארק אל רחוב רזיאל, נלך בו דרומה עד רחוב ש"א נכון ובו עד רחוב ימין משה, נפנה בימין משה מערבה (ימינה) ונעלה במדרגות למבנה טחנת הקמח ו**לנקודת תצפית מגג משכנות שאננים (4)**. נמשיך מערבה דרך שדרות בלומפילד אל רחוב קרן היסוד, נתקדם ברחוב קרן היסוד לכיוון צפון-מערב, נחצה את "כיכר צרפת" ונחבור אל רחוב המלך ג'ורג'. נגיע אל **בניין המוסדות הלאומיים והסוכנות היהודית (5)** ברחוב המלך ג'ורג' 48 פינת רחוב הקק"ל. מכאן נפנה ברחוב קק"ל מערבה (שמאלה) עד רחוב אבן גבירול, נלך בו דרומה (ימינה) עד רחוב רמב"ן, נפנה מערבה (ימינה) ברחוב רמב"ן ודרומה (שמאלה) ברחוב רשב"א ונגיע אל **בית טדי קולק (6)** ברחוב רשב"א 5. נחזור על עקבותינו אל רחוב רמב"ן, נלך בו מערבה (שמאלה) עד רחוב דיסקין וברחוב דיסקין נלך צפונה לבית מספר 9, ל**נקודת התצפית וולפסון (7)** שבגג המרפסת המערבית של המרכז הרפואי. נרד במדרגות אל שדרות בן צבי, נחצה את הרחוב לכיוון מערב אל דרך רופין, נעלה בעלייה המתפתלת אל רחוב סטפן וייז ונלך בו אל הכניסה ל**מוזאון ישראל (8)**.

מפת המסלול

מתוך: גוגל המפות שלי

[בניין עיריית ירושלים ההיסטורי](#) (1), "כיכר צה"ל", רחוב יפו 2

במשך מאות שנים, מאז נפילתה של הממלכה הצלבנית, הייתה ירושלים עיר ספר חסרת ייחוד ומעמד. בתקופת המנדט הבריטי, עלה שוב מעמדה של העיר והיא הייתה שוב לעיר בירה. הבריטים ניהלו את העיר בשיטות ניהול מערביות. ראשית, הם פיזרו את מועצת העיר שפעלה בימי העות'מאניים וייסדו מועצת עיר חדשה בת שישה חברים: שני נציגים לכל אחת משלוש הדתות.

בניין העירייה (בפינת הרחובות יפו וממילא) לא הספיק לצרכיה של העיר המתפתחת, ועיריית ירושלים בתקופת [המנדט הבריטי](#) בנתה מבנה חדש לעירייה, ששולבו בו אלמנטים מסורתיים וחדשים.

הבניין נבנה במימון [בנק ברקליס](#), ובתמורה הושכרה לבנק הקומה הראשונה בבניין למשך 30 שנים. העירייה עצמה הייתה אמורה לשכון בחלקו הצפוני של הבניין.

בשנת 1993, הוקמה קריית עיריית ירושלים, ומבנה העירייה שופץ ונחנך מחדש ב-1997. כיום מבנה זה משמש את מחלקת התרבות של עיריית ירושלים.

הבניין מחורר בחזיתו הדרומית, זכר להפגזות על המבנה במלחמת העצמאות ובמלחמת ששת הימים ובימים שהיה סמוך לקו העירוני – קו הגבול שחצה את ירושלים. הוחלט שלא לתקן את קירות המבנה שנפגעו בשיפוץ ולהותיר את סימני הפגיעות: "לעתים מזומנות,

ניצב בית העירייה בקו החזית, יעד לירות מעבר לגבול. קרבתו של הבניין אל העמדות הירדניות הפכה אותו שוב ושוב לעמדה קדמית... בקיר הפונה לעבר העיר העתיקה השארנו עד היום את החורים שניקבו בו כדורי הירדנים" (טדי קולק, [ירושלים של טדי](#), עמ' 247).

טדי נבחר לראשות עיריית ירושלים בשנת 1965. ראש העיר הקודם היה מרדכי איש-שלוש. מועצת העיר בראשותו של איש-שלוש קידמה את רעיון העתקת בית העירייה למקום מרכזי בעיר שלפני 1967. משנבחר טדי קולק לרשות העיר, הוא החליט שהעירייה תישאר במבנה הישן:

"לפני 1948, היה בית העירייה בקרבת שער יפו, ממש בלבה של ירושלים. אולם אחרי שירדן השתלטה על מחצית העיר, נמצא בניין העירייה שלנו ממש על הגבול, מול עמדות המקלעים של האויב על חומות העיר העתיקה. החלטתי להישאר במקום שהיינו. הסיבה העיקרית הייתה כי נטישת הבית פירושה השלמה עם חלוקת העיר. והישארות בבית העירייה פירושה כי אנו מביעים את אמונתנו באיחוד ירושלים העתיד לבוא ביום מן הימים. כן הייתה סיבה נוספת, מאז 1950 התיישבו עולים חדשים באזורי הספר. חשבתי שזה לא מוסרי להשאיר את אלפי העולים באזור הפגיע. נוסף לזאת, בניית בית

[בניין העירייה הישן](#), צילום: אבישי טייכר, מתוך: [ויקיפדיה](#)

עירייה חדש הייתה עולה מיליונים, והכסף עשוי לשמש להרבה צרכים הרבה יותר דחופים" (טדי קולק, **ירושלים אחת**, עמ' 197-198)

בקומה השנייה של הבניין שכן משרדו של טדי קולק, וממנו נהג להראות לאורחיו את התפתחות העיר: "זמן קצר לאחר שנבחרתי, בא המו"ל הגרמני שפרינגר לביקור ראשון בישראל... עלינו על גג בית העירייה ומשם הצבעתי לו על החומה המפרידה, במרחק של 20 מטר, ועל עמדת הירי הירדנית הקרובה ביותר, במרחק של כ-100 מטר, הבעתי באוזניו את אמונתי כי ירושלים תאוחד בסופו של דבר והסברתי לו מדוע החלטתי לקיים את בית העירייה במרכז של העיר בשלמותה" (טדי קולק, **ירושלים אחת**, עמ' 200-201).

קריית העירייה (2), כיכר ספרא 1

קריית העירייה הוקמה בשנות התשעים של המאה ה-20. היא בנויה סביב "**כיכר ספרא**" ו"**גן דניאל**".

קריית העירייה, מתוך: ויקיפדיה

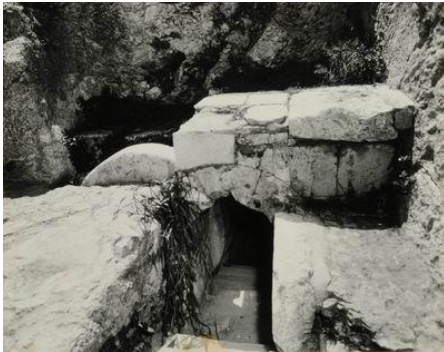
מיקום הקריה נבחר בשל היותו במרכז העיר, סמוך לעיר העתיקה ועל הרחוב הראשי ההיסטורי של העיר – רחוב יפו. גורם משמעותי נוסף בבחירת המקום היה הימצאותו של בניין עיריית ירושלים ההיסטורי במקום זה. בתכנונו של המבנה, השתדלו לא לפגוע בצביון האדריכלי-היסטורי של האזור ועם זאת לאפשר תפקוד פונקציונאלי של העירייה. מבנים מספר הוגדרו היסטוריים, והם שומרו ושופצו, ולצדם

הוקמו שני מבנים מודרניים סביב שלוש כיכרות. בשיפוץ נהרסו חלקים מ"גן דניאל" וכן נהרס בניין הקונסוליה הצרפתית, ובמקומו נבנתה "כיכר ספרא".

"קריה עירונית לא בונים לעשר שנים. גם לא לעשרים, אפילו לא לחמישים. המבקר באירופה יכול להתרשם מבתי עירייה העומדים על מכונם מאות שנים. הם נהפכו לאתרים היסטוריים. הם מסמלים את הקשר ואת הזהות בין העבר להווה ולעתיד. הם מקשרים את אזרחי העיר הנוכחיים אל עירם ההיסטורית. הם מקור של ביטחון בנצחיותה של העיר" (שם, עמ' 253).

טדי קולק חנך את קריית העירייה, שמבנה ההיסטורי הוא חלק ממנה, בשנת 1993. בבחירות לראשות העיר שהתקיימו בנובמבר של אותה שנה, גבר מועמד הליכוד אהוד אולמרט על קולק ומונה לתפקיד ראש העיר. טדי קולק המשיך לשרת את העיר כחבר ב"קרן ירושלים". קרן זו עודה קיימת ומפתחת את ירושלים בתחומים שונים.

"פארק טדי", שהקימה "הקרן לירושלים", נקרא בעבר "**גן הורדוס**" בשל מערת קבורה מתקופת בית שני שנמצאה בו ושיוחסה לבני משפחתו של הורדוס. בפתח המערה ניצבת אבן גולל עגולה.

בשנות כהונתו הראשונות של טדי כראש העיר ירושלים, בשנים 1965-1967, הייתה העיר חצויה. לאחר מלחמת ששת הימים, עמל קולק על פיתוח ירושלים ושכונותיה והקים בה פארקים וגנים, בהם גנים ארכאולוגיים, כמו "גן הורדוס".

טדי היה אספן של עתיקות, חובב אמנות ויופי ובעיקר חובב ארכאולוגיה. אהבותיו אלו ניכרות גם במפעלי הבנייה שלו. בגן זה, ניכר הטיפול האסתטי של המקום, מערת הקבורה נשמרה בו כמיצג ארכאולוגי, וכן הוקצב בו שטח בילוי על קו התפר של ירושלים כדי לאפשר לתושבים משני חלקי העיר לבלות בו.

"בשנת 1969 התכנס המושב הראשון של 'ועד ירושלים'. המושב הראשון היה מרשים ביותר... אחת ההחלטות הראשונות הייתה לעודד אותנו לחפור ולעסוק במחקר הארכאולוגי כדי ליצור המשכיות בין העבר לבין התכנון לעתיד." (שם, עמ' 236)

"נוסף לזאת אנו מקימים רצועות ירוקות נרחבות בירושלים. למשל העלית רעיון להקמת פארק לאומי באזור שנתפנה בצמוד לחומות העיר העתיקה. כדי להגן על האזור מפני פשיטת העיר המודרנית." (שם, עמ' 246)

פארק טדי, מתוך: **יוטיוב**

בפארק מרכז מבקרים המספר את סיפור בנייתה של ירושלים המודרנית בתקופת כהונתו של טדי קולק, ופינות אבן המתארות ציוני דרך בחייו ממוקמות לאורך השבילים. בניית הפארק ארכה חמש שנים, והיא כללה עבודות שימור רבות וקפדניות של מבנים ארכאולוגיים ושל שרידים היסטוריים שנחשפו במהלך העבודות. אחד השרידים הארכיטקטוניים שנמצאו במקום הוא בניין המייצג את ההיסטוריה "המודרנית" של ירושלים – אחד המבנים הראשונים שנבנו מחוץ לחומות. כן נחשף בור מים עתיק, ועל בסיסו נבנתה הכיכר שבכניסה לפארק. המים מהבור העתיק זורמים דרך הפארק לכיוון העיר העתיקה.

משכנות שאננים וימין משה (4), רחבת התצפית ברחוב ימין

משה, ליד מבנה טחנת הקמח

שכונת משכנות שאננים היא השכונה הראשונה שנוסדה מחוץ לחומות ירושלים העתיקה. השכונה נוסדה בשנת 1860 ביוזמת משה מונטיפיורי. סמוך לה, הוקמה בשנת 1892 שכונת ימין משה, השכונה הראשונה שנקראה על שמו של משה מונטיפיורי. שתי השכונות ננטשו במלחמת העצמאות, ומאוחר יותר

התיישבו בהן מחדש משפחות מעוטות יכולת ועולים חדשים מארצות המזרח, מטורקיה ומכורדיסטן, שעלו בגלי העלייה של שנות החמישים.

לאחר מלחמת ששת הימים, פינה טדי קולק את תושבי השכונות לשכונות חדשות, שיפץ את השכונות האלו וחדש אותן, בשמירה על סגנון הבתים והרחובות. הוא הזמין אמנים ואנשי רוח להתגורר בשכונה החדשה במטרה לעודד אמנים לפעול בירושלים. על מעשהו זה נמתחה עליו ביקורת רבה. "זמן רב חלמתי על פתיחת העיר לפני טובי האמנים של העולם, כדי לסייע להם לחוש כאן כמו בבית... את המסגרת המתאימה נתנו במשכנות שאננים... בין האורחים שאירחנו במשכנות שאננים מאז פתיחתו היו: ארתור רובינשטיין, אייזק שטרן, ישעיהו ברלין, סימון דה בובאר... הסופרת המצרית סאנה חאסן." (שם, עמ' 248-250)

בניין הסוכנות היהודית (5), פינת הרחובות המלך

גיורג' והקק"ל

הסוכנות היהודית הוקמה בשנת 1929 כזרוע מבצעת של ההסתדרות הציונית העולמית. בתקופת המנדט הבריטי, הייתה הסוכנות מוסד השלטון של היישוב היהודי.

עם הקמת המדינה, הועברו תפקידי ניהול המדינה מידי הסוכנות לידי ממשלת ישראל. היום, הסוכנות היהודית מתמקדת בשלושה תחומי עשייה עיקריים:

עידוד עלייה וסיוע לעולים בשלבי ההתאקלמות

הראשונים במדינת ישראל, הנחלת חינוך יהודי-ציוני בקרב קהילות יהודיות בעולם ושמירת קשר עם יהדות התפוצות, חיזוק הקהילה היהודית בישראל.

טדי קולק עלה לארץ בשנת 1935. לאחר עלייתו ארצה, הוא עבד כפועל בקיבוץ גבעת-חיים ובחוות כנרת, ולאחר מכן, בשנת 1937, היה ממייסדי עין-גב – אחד מיישובי חומה ומגדל.

ב-1938, התחיל טדי קולק את שליחותו הציבורית כנציג תנועת "הבונים" באנגליה. תפקידו היה להציל נערים יהודים מהצורך הנאצי, להכשירם לעלייה ולהביאם לישראל. לאחר מכן, שימש נציג "קרן היסוד" באנגליה.

בשנת 1941, חזר טדי לארץ והחל לפעול בסוכנות היהודית בשני תחומים עיקריים: קניית נשק והבאת עולים לארץ ישראל. טדי היה חבר קיבוץ עין גב, אך הוא עזב את הקיבוץ שכן עבודתו הייתה בירושלים – תחילה בסוכנות ואחר כך שימש מזכיר הממשלה של בן-גוריון. החל מ-1965 נבחר לראש עיריית ירושלים.

הכיכר שבחזית בניין המוסדות הלאומיים והסוכנות היהודית, מתוך: ויקיפדיה

בית טדי קולק (6), רחוב רשב"א 5

טדי קולק מעולם לא ביקש עבור עצמו. אמנם, הוא נהנה מהבילויים והטיולים שהיו כרוכים בתפקידו, אך הוא עצמו גר ברחוב שקט, בבית דירות צנוע, ואת היותו ראש עיר שנים רבות לא ניצל להגדלת הונו: "גם הבית הוא חלק מהמחויבות. דירתנו אינה גדולה. אני סולד מאישים פוליטיים... שנזקקים לבתי מידות כדי למלא את תפקידם. בישראל הענייה ומרובת הצרכים צריך כל איש ציבור לגור בדירה צנועה ולחיות חיים צנועים. כל מי שבא בצל קורתנו, נדחקים בסלון הקטן" (ירושלים של טדי, עמ' 38).

תצפית מבנייני וולפסון (7), רחוב דיסקין 9 (גג המרפסת של המרכז הרפואי)

מרחבת התצפית שבמרפסת המרכז הרפואי, אפשר לראות את "[גן סאקר](#)", את בית המשפט העליון, את בניין הכנסת ואת קריית הלאום. את תרומתו של טדי לעיר רואים מנקודה זו בשלושה אתרים: "גן סאקר", עמק המצלבה ומוזאון ישראל.

"גן סאקר" הוא גן אחד מיני רבים שטדי קולק פעל להקים בין שכונות ירושלים ליופי ולבילוי. קולק הצהיר שהכרת התודה העיקרית שהוא מקבל על פועלו היא צהלות ילדי ירושלים המבלים בגני העיר.

[קריית הלאום](#), מתוך: ויקיפדיה

עמק המצלבה היה זרוע טרסות ובהן בוסתני עצים שגידלו תושבי המקום. הכבישים באזור נסללו במדרגות כדי לשמר את הטרסות ואת אופיו הייחודי של המקום. קריית הלאום הוקמה בתרומתה של משפחת רוטשילד, וכל אמר קולק:

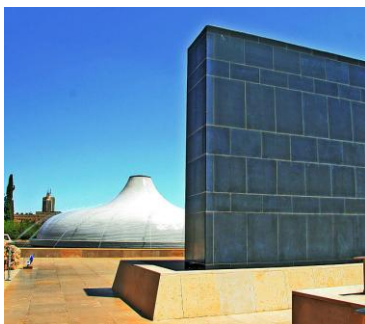
זכות גדולה נפלה בידיהן של ישראל וירושלים – הקשר עם משפחת רוטשילד לדורותיה... יחסי עם בית רוטשילד נטועים עוד מהיותי בעין-גב.

שימשתי להם מורה דרך בארץ ישראל. במרוצת השנים נעשה ידיד לירושלים...

דורותי רוטשילד... על-פי צוואת בעלה, מימנה את הקמתם של בניין הכנסת ובית המשפט העליון בירושלים... גיימס גם קבע את מיקומם הטופוגרפי של מוסדות השלטון והמשפט בישראל. למטה – קריית הממשלה, גבוה מהם הכנסת וגבוה משניהם בית המשפט העליון... משפחת רוטשילד לדורותיה היא ביטוי של מסירות ומחויבות שאין לה תקדים. ועוד סגולה, נדירה מאוד, כל זאת ללא תמורה. שום דבר לא נקרא על שמם. (ירושלים אחת, עמ' 329-333)

[מוזאון ישראל](#) (8), רחוב סטפן וייז

אין ספק שפסגת הבנייה התרבותית שבנה קולק בעיר היא מוזאון ישראל, ולא לחינם נחשב קולק אבי המוזאון ומייסדו. המוזאון

עצמו נחשב אחד המוזאונים הגדולים והטובים בעולם. יש בו מעל ל-500,000 חפצי אמנות, המייצגים

את שלל תרבויות העולם, מראשיתו, ועד היום.

"בשנת 1965 היה מוזאון ישראל בשלבי בנייתו האחרונים. הייתי מעורב בהקמתו בזמן שעבדתי עם בן-גוריון. סכום הכסף העיקרי לבנייתו ניתן על-ידי האמריקאים כדי לקדם תרבות ישראלית... אמונתי הייתה כי הכרח הוא שיהיה לירושלים מוזאון גדול. אחרי כן הקדשתי את רוב זמני להשלמת מפעל המוזאון במשרה מלאה עד יוני 1965... המקום הזה הוא לי כבית שני" (שם, עמ' 176-201).

[פתיחת מוזאון ישראל,](#)
יוטיוב

ביבליוגרפיה מומלצת

- קולק, טדי (1979), **ירושלים אחת – סיפור חיים**, תל-אביב : מעריב.
- קולק, טדי (1994), **ירושלים של טדי**, תל-אביב : מעריב.
- בקי-קולודני, רות (1995), **זהו טדי – ביוגרפיה מפי חברים**, ירושלים : משרד הביטחון.
- קרויאנקר, דוד (1996), **ירושלים – מבט ארכיטקטוני**, בן-שמן : כתר.

קישורים אינטרנטיים נוספים

- [הצדעה לטדי קולק](#) – תכנית לכבוד טדי קולק, כ-70 דקות, **יוטיוב**.
- [טדי קולק](#) – "הקרן לירושלים", – כ-8 דקות, באנגלית, **יוטיוב**.
- [ירושלים של טדי קולק](#) – כ-30 דקות, **יוטיוב**.
- [שרגא ביש גדא – טדי קולק](#) – תכנית הטלוויזיה החינוכית, 16 דקות, **יוטיוב**.